

فرآیند اثبات جرم در حقوق ایران

www.ketab.ir

تألیف:

دکتر محمدامین بزرگمهر

با دیاچه:

دکتر تهمورث بشیریه

عضو هیأت علمی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبائی

سرشناسه	: بزرگمهر، محمدامین، ۱۳۶۹-
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: فرآیند اثبات جرم در حقوق ایران / تألیف محمدامین بزرگمهر؛ با دیباچه‌ای از تهمورث بشیری.
مشخصات نشر	: تهران: خرسندی، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۲۵۳ ص.
شابک	: 978-622-224-155-1
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۲۲۵] - ۲۵۲؛ همچنین به صورت زیر نویس.
موضوع	: جرم‌یابی -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: Criminal investigation -- Law and legislation -- Iran
موضوع	: ادله اثبات دعوی -- ایران
موضوع	: Evidence, Demonstrative -- Iran
موضوع	: حقوق جزا -- ایران
موضوع	: Criminal law -- Iran
موضوع	: ادله و شواهد (حقوق) -- ایران
موضوع	: Evidence (Law) -- Iran
شناسه افزوده	: بشیری، تهمورث، ۱۳۵۹ - مقدمه نویسی
رده بندی کنگره	: KAM14633
رده بندی دیویی	: ۴۶/۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۴۰۶۲۵
وضعیت رکورد	: فیبا



انتشارات خرسندی

دفتر مرکزی: خیابان نلسون ماندلا (چردن) - ضلع شمال غربی چهارراه جهان کودک - پلاک ۶۶ - طبقه اول - واحد ۳ تلفن:

۸۸۶۶۵۳۰۷ - ۸۸۶۳۷۶۲

مرکز پخش و توزیع: خیابان انقلاب، خیابان فخررازی، خیابان لبافی‌نژاد، نرسیده به خیابان دانشگاه، پلاک ۱۷۴، واحد زیرزمین

تلفن: ۵-۳۴-۶۶۹۷۱۰۳۴ و ۶۶۴۹۰۵۸۴ و ۶۶۴۸۴۸۵۸

پست الکترونیک: Khorsandy.pub@gmail.com

سایت اینترنتی: www.Khorsandypub.com

فرآیند اثبات جرم در حقوق ایران

مؤلف: دکتر محمدامین بزرگمهر

چاپ اول: ۱۳۹۹ - تیراز: ۵۰۰ جلد - قیمت: ۹۰۰,۰۰۰ ریال

ISBN: 978-622-224-155-1

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۴-۱۵۵-۱

فهرست مطالب

دیباچه	۱۳
مقدمه	۱۵

فصل مقدماتی: ادبیات تحقیق و مفاهیم پایه

مبحث اول: دلایل اثبات جرم و اقسام آن	۱۸
گفتار اول: مفهوم دلیل اثبات و تحولات تاریخی آن	۱۸
بند اول: مفهوم‌شناسی دلیل	۱۸
بند دوم: تحول فرآیند اثبات جرم در بستر تاریخی	۲۱
گفتار دوم: اقسام دلایل اثبات	۲۶
بند اول: تقسیم به لحاظ درجه اعتبار	۲۷
بند دوم: تقسیم به لحاظ شیوه تحصیل	۲۸
بند سوم: تقسیم به لحاظ نقش دلیل در فرآیند اثبات	۲۹
بند چهارم: تقسیم به لحاظ موضوع	۳۰
مبحث دوم: ضابط دادگستری و اقسام آن	۳۵
گفتار اول: مفهوم‌شناسی ضابط دادگستری	۳۵
بند اول: مفهوم لغوی	۳۵
بند دوم: مفهوم اصطلاحی	۳۶
بند سوم: تمیز از مفاهیم مشابه	۳۹
گفتار دوم: اقسام ضابط	۴۲
بند اول: ضابطان عام	۴۳
بند دوم: ضابطان خاص	۴۵
بند سوم: ضابطان نظامی	۴۷
مبحث سوم: اصل قانونی بودن تحصیل دلیل	۴۹

فصل اول: اثبات جرم با استناد به دلیل اقرار

مبحث اول: مفهوم اقرار و اقسام آن	۵۴
گفتار اول: مفهوم شناسی اقرار	۵۴
بند اول: مفهوم لغوی اقرار	۵۴
بند دوم: مفهوم اصطلاحی اقرار	۵۵
گفتار دوم: اقسام اقرار	۶۳
مبحث دوم: ویژگی ها و آثار اقرار کیفری	۶۹
گفتار اول: ویژگی های اقرار کیفری	۶۹
گفتار دوم: آثار اقرار در قوانین کیفری	۷۳
مبحث سوم: چگونگی تحصیل اقرار و نقش ضابطان در آن	۸۰
گفتار اول: تحصیل اقرار از طریق توافق (معامله اقرار)	۸۲
گفتار دوم: تحصیل اقرار از طریق اجبار	۸۷
گفتار سوم: اخذ اقرار نقش ضابطان دادگستری	۸۹
مبحث چهارم: معیارهای اعتبار و ارزش اثباتی اقرار	۹۴

فصل دوم: اثبات جرم با استناد به دلیل شهادت

مبحث اول: شناسایی و تبیین دلیل شهادت	۱۰۲
گفتار اول: مفهوم شناسی شهادت	۱۰۲
بند اول: مفهوم لغوی	۱۰۲
بند دوم: مفهوم اصطلاحی	۱۰۳
گفتار دوم: شرایط شهود	۱۰۵
گفتار سوم: آثار شهادت	۱۰۹
بند اول: توان اثباتی شهادت	۱۰۹
بند دوم: آثار مترتب بر ادای شهادت	۱۱۱
مبحث دوم: تعامل ضابطان دادگستری با دلیل شهادت	۱۱۲

دیباچه

سر سخن از جرم را می‌توان از مناظر مختلف باز کرد. مثلاً می‌توان آن را از مناظر ثبوتی و اثباتی دید. تفاوت این دو اجمالاً در آن است که از منظر ثبوتی، به وقوع جرم می‌نگریم و از منظر اثباتی به نمایش وقوع. به عبارت دیگر، امور ثبوتی با عالم واقع سروکار دارند لیکن امور اثباتی، طرق نیل به واقع را می‌کاوند. بدیهی است که طی طریق نیل به واقع، همیشه منتج نیست و گاه به بیراهه می‌رود؛ لذا باید تدابیری اندیشید که گونه‌های اثبات، نه تنها تا حد ممکن به خطا نروند؛ بلکه هر چه بیشتر در نیل به واقع مددکار باشند. بشر از دیرباز گونه‌های مختلفی از طرق اثباتی را آزموده که برخی از آنها امروز بیش از آنکه تأسف‌آور باشد، تخریب‌آورند. همین سابقه تاریخی و ستم‌هایی که در اثر طرق اثباتی رفته، بشر امروز را وادار ساخته تا به بررسی اندیشه‌های خود در راه اثبات جرایم بپردازد و بر این اساس، در شیوه‌های پیشین حسب مورد انقلاب یا تخریب ایجاد کند. بنابراین، امروزه با شیوه‌هایی مواجهیم که هم روز آمدند و هم سعی دارند کرامت انسانی را بیشتر پاس بدارند. جلوه‌های این شیوه‌ها در قوانین آیین دادرسی کیفری خودنمایی می‌کند که باید مفاهیم، مبانی، انواع، روش‌های به‌کارگیری و موانع و محدودیت‌های آنها را شناخت. کتاب حاضر در این راه گام بر می‌دارد. نویسنده کتاب از دانش آموختگان مستعد و کوشایی است که مدت‌هاست پرداختن به این مباحث را در تحقیقات خویش آغاز کرده و اکنون ماحصل آن را در سرآغاز جوانی به معرض قضاوت اهل فن گذاشته است. در این پژوهش، جایگاه ضابطان نیز در فرآیند اثبات جرم مورد بررسی قرار گرفته که به همین جهت، کتاب حاضر نه تنها می‌تواند کمک کار اهالی حقوق باشد؛ بلکه بر دانش‌پی‌جویان جرایم نیز خواهد افزود. علاوه بر این، عموم مردم نیز می‌توانند تا حدی به مباحث مختلف این امر واقف شوند و در موقع لزوم، خود، پاسدار حقوق خود در اقامه دعوی یا دفاع در مقابل آن باشند. به هر روی، اثر حاضر که به همت آقای محمدامین بزرگمهر تدارک دیده شده، هم مطلوبیت‌هایی برای مخاطب خواهد داشت و هم می‌تواند سنگ بنای تحقیقات دیگری را

۱۴ ♦ فرآیند اثبات جرم در حقوق ایران

چه برای خود مؤلف و چه دیگران فراهم سازد. من هم به سهم خود با تقدیر از همت نویسنده محترم، آرزوی کامیابی‌شان را دارم.

تهمورث بشیریه

عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبائی تهران

۲ آبان ۱۳۹۸

www.ketab.ir